

Remissyttrande över förslag till reviderat direktiv om rening av avloppsvatten från tätbebyggelse

Bakgrund

Vatten- och avfallskompetens i Norr AB (Vakin) ansvarar för drift och underhåll av 30 avloppsreningsverk i tre kommuner (Umeå, Vindeln och Nordmaling) i Västerbotten. Verksamheten präglas av långa avstånd, kallt klimat och områden som är gleset befolkade och där befolkningmängden är relativt statisk eller kontinuerligt minskar. De tätorter, främst Umeå, som är belägna längs Bottenvikens kustlinje utgör ett undantag och har en stadig befolkningsökning.

Vakin ansvarar idag för 5 tillståndspliktiga avloppsreningsverk samt ett antal mindre avloppsreningsverk, varav ett av dessa har en dimensionering över 100 000 pe.

Vakins synpunkter på förslaget

Vakin ställer sig bakom Svenskt Vattens yttrande gällande förslaget på nytt avloppsdirektiv.

Vi vill dessutom särskilt poängtera vikten av att det införs regler i avloppsdirektivet som skyddar mot följderna av försämringsförbudet i EU:s ramdirektiv för vatten efter EU-domstolens Weserdom. Utan sådana regler blir det svårt att bygga ut eller uppföra nya avloppsreningsverk för en växande befolkning.

Det är också mycket viktigt att avloppsdirektivet tar hänsyn till lokala förutsättningar i de krav som ställs. Annars riskerar glesbefolkade områden, utan någon omfattande industriell verksamhet som påverkar miljön, i kallt klimat att påföras oproportionerliga kostnader.

Tidshorizonten för införandet av de nya krav som ställs i förslaget till nytt avloppsdirektiv är orimligt kort.

Med utgångspunkt från vårt ansvar för allmänt avlopp i Umeå, Vindelns och Nordmalings kommun vill vi särskilt kommentera följande artiklar.

Artikel 6

Av de 5 avloppsreningsverk som idag är tillståndspliktiga saknar 2 av dessa sekundär rening. Båda dessa ligger vid kusten och skulle därmed omfattas av kravet gällande sekundär rening. Utöver

dessas två så finns det tre mindre reningsverk som idag inte omfattas av tillståndsplikt där sekundär rening skulle krävas. Två av dessa är belägna i Nordmalings kommun som utgör ett eget kollektiv.

Det innebär att kunderna i Nordmalings kommun ska finansiera en utbyggnad av biologisk rening i två reningsverk. Kostnaderna för en sådan utbyggnad uppskattas till 50 miljoner kronor. Driftkostnaderna beräknas öka med ca 0,5 miljon kronor per år. Det är en stor investering för en liten kommun.

Med ett antagande om en ränta på 3% och en avskrivningstid under 30 år måste avgifterna höjas med ca 3,7 miljoner kronor per år för att ekonomin ska vara i balans. Det innebär att brukningsavgifterna måste höjas med ca 26% i Nordmalings kommun.

Eftersom de ekonomiska konsekvenserna blir stora även för mindre kommuner är det viktigt att de krav som ställs i avloppsdirektivet föregås av en behovsanalys. Investeringarna ska prioriteras i förhållande till alla andra behov och leverera miljönytta.

Artikel 7 och 8

I det största avloppsreningsverket (dimensionerat för fler än 100 000 pe) sker idag primär och sekundär rening. Om förslaget på nytt avloppsdirektiv träder i kraft skulle det behöva kompletteras med reningssteg för kväve och organiska mikroföroreningar (läkemedel och kosmetika). Dessa ska enligt förslaget till nytt avloppsdirektiv vara i drift senast 31 december 2035.

Förslagets krav syftar till att motverka övergödning men här har ingen hänsyn tagits till de geografiska skillnaderna som finns i Europa. Utifrån rådande kunskapsläge har inte kväverening någon signifikant betydelse för statusen i Bottenviken och Bottenhavet då dessa inte är bedömda som kvävekänsliga områden. Att då påtvinga kväverening utan föregående miljöbedömning i dessa områden är både kostsamt och har mycket liten miljönytta. Förslaget skulle innebära att det största reningsverk skulle behöva anpassas till de nya kraven.

Rening av kväve är en biologisk process som är temperaturberoende. I kalla vatten går processen långsammare och reningen tar längre tid. Det innebär att våra förhållanden, med kallt klimat, kräver stora inbyggda reningsbassänger i uppvärmda lokaler. Eftersom avloppsvattnet är kallare under vinterhalvåret kan det vara svårt att dimensionera en anläggning för de krav som kommer att ställas och en sådan anläggning kommer att kräva en stor yta. Det kan också vara svårt att rena kväve till önskad nivå då vattnet är som kallast.

Investeringskostnaden för att anlägga ett reningssteg för kväve beräknas uppgå till ca 1,7 miljarder kronor och driftkostnaderna ökar med ca 14 miljoner kr per år om beräkningar sker utifrån Svenskt Vattens uppskattningar. Med ett antagande om en ränta på 3% och en avskrivningstid under 30 år måste avgifterna höjas med ca 120 miljoner kronor per år för att ekonomin ska vara i balans. Det skulle innebära en generell höjning av VA-avgifterna med ca 37% i Umeå kommun.

Förslaget på kväverening tar därmed ett stort investeringsutrymme från andra nödvändiga åtgärder och ökar kundernas kostnader väsentligt utan att ge signifikanta miljövinster med utgångspunkt från dagens kunskapsläge.

Utöver kravet på kväverening så innebär förslaget även krav på rening av organiska mikroföroreningar för det största reningsverket i Umeå. Det kommer att kräva ytterligare investeringar på ca 100 miljoner kronor. Befintliga processer för läkemedelsrening förutsätter att avloppsvattnet är relativt partikelfritt för en effektiv rening. Det innebär att ytterligare investeringar på ca 150 miljoner kronor krävs i en filteranläggning. Driftkostnaderna för läkemedelsreningen och filteranläggningen uppskattas till 23 miljoner kr per år. I realiteten kommer investeringar även att krävas på ett antal mindre avloppsreningsverk inom vårt ansvarsområde för att uppfylla kraven i EU-kommissionens förslag.

De ekonomiska konsekvenserna av de föreslagna kraven på rening av kväve och organiska mikroföroreningar blir stora för våra kunder. Det är därför viktigt att de krav som ställs i avloppsdirektivet föregås av en behovsanalys och att kraven anpassas efter lokala förutsättningar. Investeringar ska prioriteras för de åtgärder som ger en signifikant miljönytta och inte för att uppfylla krav utan vetenskaplig grund och hänsyn till lokala förutsättningar.

Artikel 9

Vakin anser att förslaget om att producenter av läkemedel och kosmetika med skadliga kemikalier ska vara med och finansiera de åtgärder som krävs för rening av avloppsvatten är bra. Det skapar ett incitament för producenterna att beakta hur de kemikalier som sätts på marknaden påverkar miljön. Kostnaderna som uppstår för att rena organiska mikroföroreningar i avloppsvattnet blir då också mer rättvist fördelade och belastar de som har nytta av dessa produkter i större utsträckning.

Artikel 11

Vakin är positiva till att det finns en hög ambition vad gäller energineutralitet för avloppsreningsverk (>100 000 pe). Det kommer däremot att bli svårt att nå detta mål om energikrävande investeringar behöver göras i ytterligare reningssteg med ingen eller mycket liten miljönytta.

Kravet om energineutralitet är beroende av lokala förutsättningar. Verksamheter som bedrivs i kallt klimat kräver att anläggningar placeras inomhus och avloppsvattnet är generellt kallare under vinterhalvåret. Detta innebär att stora mängder energi krävs för uppvärmning. Kravet om energineutralitet i det nya avloppsdirektivet bör utformas för att ta hänsyn till dessa skilda förutsättningar.

Med vänlig hälsning

Vakin

Per-Erik Johansson
Styrelseordförande